

MEDICAL TREATMENT ON SHABBOS

SOURCES / מראי מקומות

FOUR LEVELS OF ILLNESS

מיחוש

- (1) גמרא שבת נג: ורש"י ד"ה גזירה
- (2) שלחן ערוך סימן שכ"ח סעיף א'
- (3) שלחן ערוך סימן שכ"ח סעיף כ"ג
- (4) מתנ' שבת קט: ורש"י שם

חולה שאין בו סכנה

- (5) שבת קכט. ורש"י
- (6) שלחן ערוך סימן שכ"ח סעיף י"ז
- (7) חוט שני
- (8) רמ"א סימן שכ"ח שם

סכנת אבר

- (9) גמרא עבודה זרה כח:
- (10) ר"ן לט:
- (11) משנה ברורה ס"ק נ"א

סכנת נפשות

- (12) מתניתין יומא פג.
- (13) תוספות שם פה.

במה בהמה פרק חמישי שבת :נג:

ת"ש בהמה

אלמלא אפילו נער נמי אסור: גזירה משום שחיקת סממנים. צמדי דרפואה גזור רצנן דאי שרית שוס רפואה אחי למישרי שחיקת סממנים והוא אסורה דאורייתא דהוי טווחו:

שאחזה דם אין מעמידין אותה במים בשביל שתצטנן אדם שאחזו דם מעמידין אותו במים בשביל שיצטנן אמר עולא גזירה משום שחיקת סממנים אי הכי אדם נמי אדם נראה כמיקר א"ה בהמה נמי נראה כמיקר אין מיקר לבהמה

שכח דין הולכה בשבת. ובו מ"ט סעיפים:

א. מי שיש לו (א) מחוש בעלמא והוא מתחזק והולך ככריא, אסור לעשות לו (ב) שום רפואה (ג) ואפלו על ידי אינו יהודי, גזירה משום שחיקת סממנים:

2

בג. נותנין ספוג וחתכות בגדים יבשים (עה) וחדשים שאינן לרפואה אלא כדי שלא יקרטו הבגדים את המפה,

3

קט: שמנה שרצים פרק ארבעה עשר שבת

4

תלמוד בבלי <עו והדר> עמוד מס 230 ג שבת תלמוד בבלי הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

נמי לא קשיא ²הא דאישתהי הא דלא אישתהי: מתני' אין אוכלין איזביון ⁶ בשבת לפי שאינו מאכל בריאים אבל אוכל הוא את יועזר ושותה אבוברואה ⁶ כל האוכלין אוכל אדם לרפואה וכל המשקין שותה חוץ ממי דקלים וכוס עיקרין מפני שהן לירוקה אבל שותה הוא מי דקלים לצמאו וכך שמן עיקרין שלא לרפואה:

אשמהי: מתני' איזביון. מפרש בגמרא: שאינו מאכל בריאים. ומוכחא מלתא דלרפואה אכיל ליה: אב"א אוכל הוא את יועזר. שהרבה אוכלין אותו כשהן צריאין: ממי דקלים. מפרש בגמרא: וכוס עיקרין. משקה שכותשין לתוכו עיקרי ירקות וצמנים וצמרא ² מפרש ליה: מפני שהן לירוקה. לחולי של ירקון ואינו מאכל צריאים: לצמאו. אס אינו חולה:

תלמוד בבלי <עו והדר> עמוד מס 230 ג שבת תלמוד בבלי הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

חולה שאין בו סכנה

5

קכט.

מפנין פרק שמנה עשר שבת

דאמר רב המנונא ⁶ דדבר שאין בו סכנה ⁷ אומר

לנכרי ועושה

דבר שאין בו סכנה. חולה שאס לא יעשו לו רפואה זו אין מסוכן למות ומי"מ נריך הוא לה:

אומר לארמאי ועושה. אבל דבר שיש בו סכנה ישראל עלמנו עושה לו:

הַלְכוֹת שַׁבַּת סִימָן שֵׁשׁ

6

אומרים לאינו יהודי (מז) לעשות לו רפואה, אבל אין מחללין עליו את השבת באסור דאורייתא (מח) אפלו יש בו ספנת (מט) אבר. ולחלל עליו ישראל (נ) באסור דרבנן בידים, "יש מתירים (נא) אפלו אין בו ספנת (נב) אבר. "ויש אומרים שאם יש בו ספנת אבר עושין (נג) ואם אין בו ספנת אבר אין עושין. "ויש אומרים שאם אין בו ספנת אבר עושין בשנוי, ואם יש בו ספנת אבר עושין בלא שנוי. "ויש אומרים אפלו יש בו ספנת אבר אין עושין לו דבר שהוא (נד) נסמך למלאכה דאורייתא, ודברים (נו) שאין בהם סמך מלאכה עושין אפלו אין בו ספנת אבר. ודברי (נז) הסברא השלישית נראין.

שני

פרק פ"ט - דיני רפואה בשבת

חומ

7

תעודת מסמך
מס' 11234567
תכנת אוצר החכמה

עוד בגדר "נפל למשכב", אינו דוקא שנפל לגמרי למשכב, אלא אפילו אם הוא מתגבר ומתאמץ ללכת כגון לבית הכנסת להתפלל, מיקרי נפל למשכב, כיון דלולי התאמצותו היה צמשכב, אם צמצו הרגיל היה צריך לשכב מחמת חוליו אף אם הוא מתגבר על עצמו, חשיב נפל למשכב.

11234567 תעודת מסמך
חוט שני עמוד מס 202 שבת ד > מהדורה שניה < קרליץ, שמריהו יוסף ניסים בן נחום מאיר הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

8

הגה (נח) מתר לומר לאינו יהודי לעשות

'תבשיל לקטן שאין לו מה לאכל, דסתם צרכי קטן כחולה שאין בו ספנה דמי (רבינו ירוחם נתיב יב חלק ט ורשב"א).

סכנת אבר

אין מעמידין פרק שני עבודה זרה

כה:

9

אמר רב זוטרא בר טוביה אמר רב עין שמרדה מותר לכוחלה בשבת סבור מיניה הני מילי הוא דשחקי סמוני מאתמול אבל משחק בשבת ואתווי דרך רשות הרבים לא א"ל ההוא מרבנן ורבי יעקב שמיה לדידי מיפרשא מיני דרב יהודה אפילו משחק בשבת ואתווי דרך רשות הרבים מותר

10

ומהא שמעינן דמשום סכנת
 אצר אחד אין מחללין
 את השבת אלא אם כן יש צדצר
 סכנת מיתה דטעמא דסוריני
 דעינא צליצא תלו הא לאו הכי לא
 ומשום⁽¹⁾ סכנת עורון צלחוד אין
 מחללין את השבת. ושמעינן נמי
 מהא דכל היכא דאיכא סכנת אצר
 אע"פ שאין מתירין צו מלאכות של
 תורה מלאכות של דצרי סופרים
 מתירין צו אפילו ע"י ישראל שהרי
 אפילו היכא דשחיק סממנין
 מאתמול שצות של דצריהם יש צו
 גזירה משום שחיקת סממנין
 ואפ"ה שרי ליה ע"י ישראל

הלכות שבת פימן שכח

11

(נא) אפלו

וכו'. דאם יש בו סכנה אפלו רק לאבד אקוד, לקל הדעות [לכד מדעה
 אחרונה, עין שם] מתר לישראל לחלל עליו בכל השבועות לרפואתו
 כ" ופלו אינו חולה כלל בכל הגוף. כתב בחיי אדם, כל דבר שמתר
 לעשות על ידי ישראל בחלי שאין בו סכנה, אפלו יכול לעשות על
 ידי אינו יהודי מתר:

סכנת נפשות

12

יום הכפורים פרק שמיני יומא פג.

ת אוצר החכמה

מתני' ה"מי שאחזו בולמוס מאכילין אותו אפי' דברים ממאים
 עד שיאורו עיניו מי שנשכו כלב שומה אין מאכילין אותו מחצר כבד שלו
 ור' מתיא בן חרש מתיר ועוד אמר ר' מתיא בן חרש החושש בגרונו² מטילין
 לו סם בתוך פיו בשבת מפני שהוא ספק נפשות וכל ספק נפשות דוחה
 את השבת³ ומי שנפלה עליו מפולת ספק הוא שם ספק אינו שם ספק חי
 ספק מת ספק כותי ספק ישראל מפקחין עליו את הגל⁴ מצאוהו חי מפקחין
 ואם מת יניחוהו

פה.

13

ולפקח הגל אינו בן. אומר ר"י דהיינו טעמא דאין הולכין
 צפקות נפש אחר הרוצ משום דכתיב (ויקרא יח) וחי
 בהם ולא שימות בהם⁵ שלא יוכל לצוא צשום ענין לידי מיתת ישראל:

	Minor Ailments	Incapacitating Illness	Danger of Loss of Limb	Danger of Life
Example	Sore Throat	Migraine	Burst Ear Drum	Heart Attack Stroke
Rabbinic Transgression by a Jew	Forbidden	Permitted with a Shinui	Permitted	Permitted
Torah Transgression by a Jew	Forbidden	Forbidden	Forbidden	Permitted
Rabbinic Transgression by a Non-Jew	Forbidden	Permitted	Forbidden	Permitted
Torah Transgression by a Non-Jew	Forbidden	Permitted	Forbidden	Permitted